

Drugi sklop konference *"Popis prebivalstva iz leta 1857 v Istri"* se je začel z razpravo Ivana Zupanca (Univerza v Zagrebu) o prebivalstvu Istre na občinskem nivoju v popisu iz leta 1857. Ivica Pletikosić (Univerza na Primorskem, Koper) je podal pregled arhivskega pragradiva in objav o popisu leta 1857 za Istro, Nikola Vojnović iz Pule pa je analiziral spremembe v številu in razporeditvi prebivalstva istrske regije med letoma 1857 in 1910. Damir Josipović (Inštitut za narodnostna vprašanja, Ljubljana) je predstavil pomen popisov prebivalstva za spreminjanje demografske dinamike in administrativne ureditve v Istri.

V okviru tretjega sklopa konference *"Viri in dokumenti za historično demografijo istrskega območja"*, je Vincenc Rajšp iz Slovenskega znanstvenega inštituta na Dunaju predstavil podatke o številu prebivalstva za Istro ob razmejitvi škofij v letih 1772–1830, Albino Senčič iz Državnega arhiva na Reki pa je prikazal upravno-teritorialno delitev Primorja v letu 1815. Danijela Dobljanović in Mirjana Kontestabile Rovis sta v svojih razpravah obravnavali arhivske vire, ki vsebujejo podatke za preučevanje demografske zgodovine na področju Državnega arhiva v Pazinu oziroma Pokrajinskega arhiva v Kopru, posebej pa sta obravnavali popisa prebivalstva iz leta 1869 za občino Buje ter popis prebivalstva Izole leta 1890.

Zadnji, četrti sklop konference *"Raziskave o prebivalstvu Istre (popisi 1857–1910)"*, je odprla razprava Sabine Žnidaršič Žagar (Univerza na Primorskem, Koper), ki se je osredotočila na komparativne probleme avstrijske statistike s posebnim poudarkom na statistiki dela. Darko Dukovski (Univerza na Reki) je prikazal pomen habsburškega popisa prebivalstva kot izvora podatkov za družbeno in ekonomsko zgodovino Istre ob prelomu stoletja (1890–1910). Manuela-Claire Warscher iz Dunaja je predstavila specifičnost demografskega razvoja istrskega kmečkega sloja, Andrej Studen (Inštitut za novejšo zgodovino, Ljubljana) pa je obravnaval habsburški popis prebivalstva kot vir za preučevanje stanovanjske kulture na primeru Ljubljane. Nacionalnih vidikov, tj. težnje po upoštevanju jezikovne, narodne in verske zavesti slovanskega prebivalstva v Istri, se je dotaknila razprava Salvatorja Žitka iz Zgodovinskega društva za južno Primorsko iz Kopra. Zadnja razprava Olinta Mileta Mattiuzza iz Orbassana je obravnavala migracijske tokove, odhoda/prihoda puljskega prebivalstva v drugi polovici 19. stoletja.

Ob zaključku vseh konferenčnih sklopov, posebno pa ob zaključku konference, ki se je odvijala pod znanstvenim pokroviteljstvom Italijanskega društva za historično demografijo, Znanstveno-raziskovalnega središča v Kopru in Hrvaškega inštituta za zgodovino, se je razvila živahna razprava, ki se je kritično dotaknila vsebinskih, predvsem pa metodoloških vidikov obdelave in obravnave statistično-demografskih podatkov, kar dejansko predstavlja svojevrstno specifičnost zgodovinsko-demografske stroke. Študijsko posvetovanje je ob kritičnem soočenju stališč odprlo nova vprašanja in nakazalo pot novim tovrstnim raziskavam. V tem okviru se je med posvetovanjem postavilo tudi vprašanje širše zgodovinske kontekstualizacije, saj nam prav specifične znanstveno-metodološke razsežnosti popisa iz leta 1857 ter naslednjih štetij v okviru avstro-ogrskega cesarstva nudijo izredne elemente za analizo in razumevanje obdobja "epohalnih premikov", ki so v soju evropskih modernizacijskih procesov zaznamovali tudi "istrski mali svet".

Deborah Rogoznica

Sporočilo o zasedanju svetovne konference mednarodne zveze televizijskih arhivov, Lizbona 12. 10.–15. 10. 2007

Glavno mesto domovine drznih pomorščakov je sredi meseca oktobra, pri nas jesensko obarvanega in meglenelega, na zahodnem robu Evrope pa polnega zlatorumenega sonca, ki je mesto ob izlivu reke Tejo v Atlantski ocean ogrelo do pravih poletnih temperatur, prijazno gostilo udeležence svetovne konference Mednarodne zveze televizijskih arhivov FIAT/IFTA. Glavno temo konference je zveza posvetila raziskovanju novih svetov v digitalnem okolju in spogledovanju arhivov z interaktivnimi izzivi sodobnega sveta. Konferenca je bila organizirana v sodelovanju FIATA/IFTE in Radiotelevizije Portugalske - RTP.

Izbrana tema je bila nedvomno primerna za srečanje v mestu, ki so ga Feničani imenovali "dobro pristanišče", saj smo tudi delavci v arhivih danes varno zasidrani v varnih pristanih, ki jih oklepajo zidovi arhivov. Toda, ali smo pripravljene za pohod v širne nove svetove, ali premoremo pogum, ki so ga zmogli portugalski pomorščaki, ko so se podajali na

širna morja, brez opreme in s popotnico prazno-verja, verujoči v strašne pošasti, ki prežijo na mor-narje nekje tam ob robu sveta? Ali v novem tisoč-letju še verjamemo v pravljice o pošastih?

Smernice konference je v uvodnem govoru označil posebni gost Patrick Walker, vodja vsebinskega sodelovanja EMEA/Google. Pravzaprav jih je določila že izbira govornika za to priložnost, saj imata Google in You Tube vodilno vlogo pri demokrati-zaciji orodij digitalne produkcije. Svetovni splet ponuja možnosti vsem, ki lahko izdelajo digitalne podobe, tako da jih lahko ponudijo na ogled širo-kemu krogu gledalcev. Tudi hramba posnetkov je z razvojem digitalne tehnologije postala bistveno ce-nejša. Patrik Walker je (r)evolucijo digitalnih vsebin pojasnil s tem, dovolj zgovornim primerom: "Če bi znanstveniki tako učinkovito, kot se razvija ponud-ba digitalnih vsebin na spletu, razvijali pogonska goriva, bi lahko z eno ročko bencina 2700 krat preleteli pot okrog sveta." Vas zanima?

Program konference je bil razdeljen na dopoldanska predavanja, popoldanske delavnice in večer-ne družabne dogodke s predvajanji filmov. Predava-telji so pred predavanji razgrnili svoje poglede na okrogli mizi in sodelovali v razpravi. Razpravo o rabi arhivskega gradiva v medijskih arhivih in novih zahtevah ter novih izzivih je vodila Sue Malden, v razpravi pa so sodelovali Sarah Hayes, BBC (Velika Britanija), Roei Amit, INA (Francija), Brid Dooley, RTE (Irska), Arjo van Loo, B&G (Nizozemska) in Andras Kovacs Balint, NAVA (Madžarska). Po mnenju Sarah Hughes je zelo pomembno, da bodo v prihodnosti arhivi dostopni širšemu krogu upo-rabnikov, saj bo to močno vplivalo na spremembo metapodatkovnih baz in digitalnega zajema. INA (Francoski avdiovizualni inštitut) je odprla za jav-nost za več kot 800.000 ur videoarhiva, RTE (Irska radiotelevizija) pa je omogočila dostop do gradiva vsakomur, seveda ob zagotovljenem spoštovanju avtorskih in sorodnih pravic. Madžari se zavzemajo za pravne spremembe, ki bi omogočale dostop do oddaj visoke ločljivosti in zagotovile šolam in jav-nim knjižnicam dostop do oddaj za izobraževalne in raziskovalne namene. BBC se je preoblikoval v javni servis, zato imajo naročniki prost dostop do gradiva. Pat Manson, gostja iz Bruslja, je govorila o de-javnosti Evropske unije in njenem prizadevanju za digitalizacijo arhivskega gradiva. Predstavila je pobudo med knjižnicami, medijskimi in političnimi ustanovami – projekt evropske digitalne knjižnice, njeno delovanje in soočanje z izzivi digitalnega arhiviranja in distribucije s prostim dostopom za državljane Evropske unije in drugih držav.

Sue Malden je poskušala pridobiti več zanimanja za sodelovanje v projektu FIAT/IFTA "Archives at Risk", ki poskuša rešiti svetovno avdiovizualno de-diščino. Projekt je podprl tudi UNESCO. Marco Antonio Jamanca je predstavil perujske izkušnje s predvajanjem DVD-ja o perujski kulturni in naravni dediščini. Več podatkov o projektu je na spletni strani www.archives-at-risk.com. Po končani pred-stavitvi so zbirali prijave vseh, ki bi jih zanimalo sodelovanje pri projektu. Prvi korak k pristopu je bila neobvezna informativna prijava, prva naloga po pristopu pa sodelovanje pri oblikovanju spletne strani. Vsak arhiv naj bi v videoknjžnico prispeval deset avdiovizualnih prispevkov, ki bi predstavljali arhiv, narod in državo. Poleg tega projekt omogoča sodelovanje sorodnih ustanov iz različnih držav, med drugim pa izboljšuje tudi sodelovanje na re-gionalni ravni, kar predstavlja idealno priložnost za še odločnejše vključevanje Slovenije v mednarodne povezave.

Hubert Best je vodil pogovor skupine o ključnih vprašanih interaktivnega sveta. Večina novih po-nudnikov videovsebin je iz Združenih držav Ame-rike, zato se ravnajo po ameriških zakonih; v Veliki Britanija pa zakonodaja bolj spoštuje moralne pra-vice avtorjev. Vsekakor velja, da je za uspeh po-memben dober arhiv z bogato vsebino, dobrim vse-binskim popisom in preprostim dostopom, za vse tržno naravnane arhive pa je pomembna tudi prož-nost pri dogovarjanju o ceni.

Sledile so popoldanske delavnice. Ker so neka-tere delavnice potekale hkrati, je bilo potrebno iz-birati med temami. Prvi dan je bilo na sporedu pet različnih: posebni regionalni delavnice za afriško in latinskoameriško skupino, delavnica o sodelovanju med arhivi in podjetji, proizvajalci sistemov za prenos vsebin v digitalne oblike (Sony preservation factory), delavnica o pomenu analognih filmov in posebnih orodjih za obdelavo videogradiva v digi-talnem svetu in delavnica, v kateri so sodelujoči podrobneje predstavili delovanje odprtih arhivov. Odločil sem se za obisk te, ker je to tema, ki je v tem trenutku za naš arhiv najzanimivejša, čeprav mi je bilo žal, da se nisem mogel udeležiti tudi delav-nice o filmu, ki jo je vodil direktor Lumierovega inštituta Richard Billeaud. K sreči sva z gospodom Billeaudom, ki je eden izmed vodilnih strokovnja-kov na področju filma v svetu, skupaj potovala na letalu v Pariz in pred letom izmenjala nekaj besed o filmu. Posebej ga je zanimalo, kakšne so razmere za arhiviranje filmov pri nas.

Delavnico o odprtih arhivih je vodila Billy Segal iz Izraela, v razpravi pa so sodelovali: Roei Amit,

INA, Sarah Hayes, BBC, Brid Dooley, RTE, Margherita Soanavino, RAI in Arjo van Loo, B&G. Vsem odprtim arhivom je skupno, da so pred leti začeli z malimi koraki, danes pa INA lahko uporabnikom spleta ponudi prek 18.000.000 videoposnetkov, ponudba 400.000 ur digitalnih posnetkov pa se nenehno povečuje - na leto zabeležijo skoraj osem milijonov dostopov. Ponudba je razdeljena na ogled posnetkov z nizko ločljivostjo, ki je brezplačen, in na tržno naravnano različico s posnetki visoke ločljivosti. S postavitvijo videovsebin na spletne strežnike pa so se sodobni raziskovalci neznanih dežel izpostavili nevarnosti, da jih v odprtih morjih ali v prikritih ožinah presenetijo sodobni pirati. Zato so v inštitutu INA razvili posebno tehnologijo "prstnih odtisov". Posnetkom so dodali majhno ikono na levi strani; z njo lahko prepoznajo ukradeno lastnino tudi v primerih, če pirati skušajo posnetek spremeniti do neprepoznavnosti. Pri uveljavljanju novih tehnologij je treba biti prijazen do poštenih uporabnikov, hkrati pa moramo biti pripravljeni, da vsem nepridipravom, ki bi hoteli našo odprtost izkoristiti in zaslužiti veliko denarja na nepošten način, to učinkovito onemogočimo.

Strategija BBC je odpiranje arhivov vsem; njihova vizija predstavlja navigacijo skozi programski katalog, uporabniki si lahko ogledajo arhiv na zahtevo, digitalne pravice do rabe pa so skrbno nadzorovane. Pri izbiri vsebin niso uporabili posebnih meril, ampak so poskušali ponuditi nekaj za vsakogar, lahko bi rekli, da gre kar za značilni angleški pristop: malo britanske zgodovine, malo kulture, malo družbenih sprememb in malo vpogleda v spremembe družinskega življenja v drugi polovici dvajsetega stoletja. Dodajmo nekaj sprememb mestnih jeder, kolač družabne kronike, polnjen z rumenimi vsebinami, nekaj krogov Grahama Hilla in ščepec Albiona; s tem dobimo okus imperija s pridihom večne neminljivosti. RAI je leta 2005 začel razvijati projekt, ki je študentom omogočil dostop do arhiva. V neposlovni projekt je vključenih več univerz in srednjih šol. Nizozemci so vzpostavili dostop do izobraževalnega projekta "Teleblik". Vanj je vključenih 65 odstotkov šol. Vsak mesec zabeležijo en milijon ogledov.

Zvečer so na Geografskem inštitutu predvajali filme, nominirane za nagrado FIAT/IFTA. V merjenju lepote treh filmov, v vseh je bilo domiselno vključeno gradivo iz arhivskih zbirk, je glavno nagrado dobil film "Ramon Perera, mož, ki je rešil Barcelono", katalonske televizije, drugo in tretje mesto pa sta zasedla avstrijski "šlager" o dunajski lepotici, miss Universe 1929, Lise Goldarbeiter ("A

Queen in Wien") in nostalgичni film o vsakdanjem življenju v preteklem stoletju "Čilska intima".

Krovna tema nedeljskih predavanj je bila namenjena medijski tehnologiji in njenemu vplivu na medijske arhive. Konferenčni podporniki in pokrovitelji so predstavili nove dosežke in nove smeri plovbe. Pogovor s "kapitani" novih tehnologij je vodil "admiral" Daniel Teruggi z inštituta INA, tehnične novosti pa so predstavili: Ernesto Santos, MOG Solutions, Joao Antunes, Sony, Nick Ceton, Technicolor, Wilhelm Kruger, Blue Order in Michael Dalock - Schmidt, AVID. Kdorkoli se zanima za prospekte oziroma pomorske zemljevide novih plovb, jih dobi na spletni strani FIAT/IFTA - www.fiat/ifta.org. Daleč na jug, proti južnemu tečaju, je odplul Joris Vermost, producent belgijske filmske ekipe (VRT), ki je posnela film o Antarktiki v tehnologiji HD, in predstavil nove izzive ter vpliv tehnoloških sprememb na arhiviranje.

Nedeljsko jutro se je prevesilo v popoldan s predstavitev različnih projektov. Philipp Krebs (ÖRF) je predstavil načrt ustanovitve interaktivne televizije ob začetku olimpijskih iger 2008. V projektu "LIVE" sodeluje devet ustanov, med njimi tudi Univerza v Ljubljani. Projekt omogoča prikaz akademskih raziskav arhivskega gradiva. Noreen Adams (BBC) je predstavil preobrazbo arhivistov škotskega BBC-ja. Zaposleni niso več dokumentalisti, ampak medijski menedžerji, ki sodelujejo v produkcijskem procesu. Švedi (Lasse Nilsson, SVT) so na demografsko ogroženem severu države zgradili tovarno, ki omogoča prenos vsebine s starih nosilcev v nove digitalne dokumente. Migracija vsebin omogoča proizvodnjo, ki temelji na digitalnih datotekah, digitalni izmenjavi in pridobitvi videovsebin na zahtevo. Catherine Teillou (INA) je sklenila nedeljske razprave s predstavitev spremenjene vloge arhivskega osebja v sodobnem produkcijskem procesu. Nova razdelitev dela zahteva nove spretnosti in strokovna znanja ter poostreno nadzorovanje spoštovanja avtorskih in sorodnih pravic.

Na popoldanskih delavnicah so predavatelji poskušali poiskati odgovor na vprašanje, kako izvesti postopek digitalizacije arhivskega gradiva. Ali lahko najem zunanjih izvajalcev pri hrambi ali izvajanju storitev digitalizacije ("outsourcing") gradiva reši probleme televizijskih arhivov zaradi prevelikega obsega gradiva? Nemški primer presnemavanja s starih nosilcev (Georg Greten), ki traja že od leta 1993 in v katerega je vključenih več partnerjev, je dokazal, da vsako sodelovanje temelji predvsem na medsebojnem zaupanju. Sodelovanje poveča tudi varnost, saj datoteke kopirajo na druge diske. Na ta

način izdelajo po štiri varnostne kopije tudi v drugih datotečnih centrih. Theo Maeusli (RTSI, Švica) je predstavil presnemavanje, ki so ga izvedli v Luganu, in začetne dvome pri odločanju za način presnemavanja videotrakov v digitalne oblike. Ključni dejavniki pri odločanju o izbiri so bili: količina posnetkov, interne zmožnosti, družbena odgovornost in cene na tržišču. Presnemavanje so izvedli sami z ustanovitvijo dinamičnih satelitskih podjetij.

Vsak arhiv mora pred odločitvijo za najem zunanjih izvajalcev ali sodelovanju s sorodnimi ustanovami pripraviti ustrezno oceno tveganj za varnost, poleg tega morajo v arhivu vztrajati pri izvedbi samodejnega nadzora kakovosti posnetkov. Michael Merten (Memnon) je iz izkušenj projekta Presto Space izluščil poudarek, da obstaja več poti digitalizacije, pri katerih pa je nujno potrebno upoštevati podobna načela pri izbiri poti. Zunanji izvajalci storitev lahko opravljajo hrambo, digitalizacijo gradiva, digitalno hrambo, vsebinsko obdelavo gradiva, zagotavljanje dostopnosti in druge storitve. Pred odločitvijo za izbiro zunanjega izvajalca moramo zato vedno preveriti, kakšne so naše možnosti za lastno izvedbo vseh postopkov. Postopek digitalizacije gradiva znatno poceni sodelovanje sorodnih ustanov, na izvedbo digitalizacije in pridobitev sredstev pa močno vpliva tudi zavest o potrebni skrbi za ohranitev gradiva televizijskih arhivov, ki se je oblikovala v razvitem svetu. Zato vlade zahodnih držav ne skoparijo s finančno pomočjo, projekti pa se večinoma izvajajo na nacionalni ravni.

V nedeljo popoldne smo izkoristili priložnost za obisk sedeža portugalske televizije in ogled dela v arhivu. Ob primerjavi arhivov si lahko zastavimo vprašanje, kje smo Slovenci v primerjav s Portugalsko, to se pravi tisto državo Evropske unije, ki naj bi jo prvo ujeli za rep. Videli smo novo stavbo, nove arhivske prostore z novo opremo, delo v različnih arhivskih oddelkih (informacijski, dokumentacijski, zgodovinski, reprodukcijski), v katerih je zaposlenih prek šestdeset oseb oziroma povprečno po dvanajst v vsakem oddelku. Ne vem, kakšen vtis je vse to napravilo na druge udeležence konference, toda priznati moram, da sem po primerjavo odplaval nazaj v petnajsto stoletje. Leta 1486 je namreč škof iz Caorle posvetil majhno cerkev, ki še danes stoji na skalnatem griču nad kolenom reke Nadiže, na skrajnem zahodnem robu ozemlja današnje Republike Slovenije. Škofa je na poti spremljal tajnik Paolo Santonino, ki je v popotnih dnevnikih popisal vse, kar se njemu in škofu godilo lepega in grdega na poti in tako smo dobili njegove čudovite itinerarije. Po posvetitvi cerkve je bilo sicer

prav zabavno, škof je tudi birmal mladenke in mladeniče, birmi je sledila pojedina, zvečer pa se je vrnil v bližnjo vas Kred. Sledila je dolga neprespana noč, saj so ga nenehno pikale bolhe, ki so se namnožile v slamnjači. Naslednji dan se je družina odpravila naprej na vzhod proti Kobaridu in Baški grapi. In kje so bili takrat Portugalci? Prodirali so proti jugu vzdolž afriške obale in v nekaj letih po odiseji Santonina po napol prehodnih poteh podalpske deželice je Vasco Da Gama obplul Rt dobrega upanja, jadralski obalni Afrike in prek Indijskega oceana priplul v Indijo. Kljub temu pa ne smemo prehitro obupati; najti moramo le tisto davno izgubljeno škatlico, saj naj bi na dnu lete, še vedno lahko ostalo skrito upanje.

Država, ki je predala predsedovanje Evropski uniji naši državi, ima zelo lepo urejen in opremljen arhiv javne televizije. Zaposleni imajo sodobno opremo za arhiviranje, predvajanje in ogled posnetkov ter presnemavanje starega arhiva. Organizacijsko je razdeljen na oddelek za arhiviranje novic (vse delo poteka v digitalnem okolju), zgodovinski arhiv, oddelek za dokumentacijo, raziskovalni oddelek in oddelek za presnemavanje na digitalne nosilce, opremljen z najsodobnejšimi pripomočki za presnemavanje filmov, magnetoskopskih trakov in kaset, ki omogočajo tudi digitalne popravke in restavriranje poškodovanih izvornikov. V vsakem od teh oddelkov je zaposlenih po dvanajst delavcev, ali petkratno več kot v našem arhivu.

Ponedeljkova predavanja o akademskih raziskavah in medijskih arhivih je vodil Steve Bryant z Bostonskega filmskega inštituta. Claude Mussou s francoskega inštituta INA je predstavila študijo o uporabi arhivskega gradiva za akademske raziskave v francoskih medijskih arhivih. Uporabniki spletnih medijskih arhivov so predvsem zgodovinarji in študentje, katerih študij je povezan z mediji. Pri raziskavah uporabnike arhivskih storitev na svetovnem spletu zanimajo predvsem zgodovina oddajanja in razvoj televizijske tehnike, raziskave o osebnostih, ki so sodelovale pri pripravi televizijskih oddaj, in zgodovina ter vsebina televizijskih programov. Poleg tega raziskovalci z uporabo gradiva televizijskih in radijskih arhivov raziskujejo razvoj družbenih sprememb in socialno zgodovino druge polovice dvajsetega stoletja. Z inštitutom INA sodeluje štiristo univerz in visokih šol s 15.000 registriranimi uporabniki (od leta 1995), vsako leto pa zabeležijo še 1.500 novih uporabnikov.

Dr. Peter Dusek (ÖRF) je predstavil lastno življenjsko pot, ki ga je vzpodbudila k organizaciji študija medijske arhivistike na dunajski Univerzi.

Študij zgodovine in arhivistike se je v prvi in drugi avstrijski republiki posvečal predvsem časom izgubljene cesarske veličine, sodobna zgodovina pa je pri študiju zapostavljena. Dusek je tudi organiziral posebne tečaje za televizijske arhiviste; zanje je bilo med študenti veliko zanimanja. Med vsemi študenti je Dusek odbral najboljše med najboljšimi in zbral skupino mladih strokovnjakov, ki danes vodijo delo v arhivu avstrijske televizije. Med njimi je tudi dr. Alexander Hecht, ki je suvereno vodil nadaljevanje ponedeljkovih predavanj in predstavil delo inštituta za avstrijske zgodovinske raziskave, ki povezuje moderno znanost s tradicijo študija arhivistike na dunajski Univerzi, ki traja od leta 1854. Študij sodobne avdiovizualne arhivistike pripravi študente za delo v medijskih arhivih in jim tako omogoča boljše možnosti za uspeh pri iskanju zaposlitve.

Čeprav so predavanja sodobne medijske arhivistike med študenti na Dunaju zelo priljubljena, moramo televiziji priznati, da izgubljam monopol. Vse več nalog televizije je prevzelo medmrežje. Pelle Snickars iz švedskega nacionalnega arhiva zvočnih in filmskih posnetkov (SLBA) je že v naslovu predavanja "Raziskave televizije po obdobju televizije" poudaril dejstvo, da je zlata doba televizije prešla in da so zdaj "glavni carji" pri You Tubeu.

Pri organizaciji FIAT/IFTA so se zato odločili, da bodo na splet postavili stran "Videoactive project", ki bo omogočala dostop do televizijske kulturne dediščine. Richard Wright sicer ni prepričan, da bo "Videoactive" presegel popolnost You Tubea, je pa njegova največja prednost v vsebini in podatkih v podatkovni bazi metadata. Ta izziv je bil postavljen tik pred pregledom dosežkov, ki jih je organizacija dosegla v tridesetletni zgodovini. Sle-

dile so popoldanske delavnice, v njih pa je dejavno sodeloval tudi avtor poročila. Predstavil sem petdeset let delovanja Televizije Slovenija, delo našega arhiva in zakonsko ureditev arhivske službe v Sloveniji, zlasti glede na položaj televizijskega arhiva, ki že petdeset let skrbi za hrambo arhivskega gradiva Televizije Slovenija. Zakon o varstvu dokumentarnega in arhivskega arhiva ter arhivih namreč v 62. členu določa, da javnopravne osebe posebnega pomena v znanosti, visokem šolstvu, kulturi ali širjenju informacij – med te vsekakor sodi tudi RTV Slovenija – lahko same skrbijo za hrambo lastnega arhivskega gradiva. Pri tem morajo zagotoviti ustrezne pogoje za hrambo, piko na i pa mora s podpisom postaviti še pristojni minister. Ta cilj moramo v jubilejnem letu vsekakor doseči, tako kot tudi vse druge naloge, ki so zapisane v sklepu referata, med njimi je vedno prva in najpomembnejša skrb za ohranitev kulturne dediščine naroda. Tej nalogi sledi odpiranje arhiva navzven. Arhiv mora posredovati gradivo vsaki posameznici ali posamezniku, ki arhivu pošlje pisno zahtevo za ogled ali presnemavanje gradiva ali pa mora arhiv le-to omogočiti prek spletnih povezav. Petdeseta obletnica nam ponuja priložnost, da našo dediščino iz preteklosti ponudimo na ogled v prihodnosti in sledimo napredku v interaktivnem digitalnem svetu. Čas je, da se vkrčamo na krov ladje, ki pluje po svetovnih digitalnih morjih. Ne gre le za to, da bodo prvi prej zavpili "*Land ho!*", temveč za dejstvo, ki so ga o zamudnikih v pregovoru lepo izrazili že stari Rimljani: "*Tarde venientibus ossa*".

Aleksander Lavrenčič